

Kázání kardinála Dominika Duky na Národní pouti kněží 2013

Velehrad, 16. 4. 2013

(přepis mluveného slova)

Drazí přátelé...

„*Nenazývám vás služebníky, ale přáteli, protože jimi jste.*“ To jsou Ježíšova slova z Večeřadla a my jsme onu 15. kapitolu, jejích prvních 8 veršů vyslechli také. Jsou to slova z velikonoční večeře našeho Pána v Janově podání; právě Janovo evangelium tvoří korpus formy velikonočního Tridua. Tato slova nás přivádí k tomu, abychom si uvědomili, co bylo řečeno při přednášce otce Rupnika před chvílí.

Jsme zde, na Velehradě, abychom si připomněli nezapomenutelnou pouť z roku 1985, jsme zde proto, abychom si připomněli velkou květnovou pouť roku 1968, ale možná jsme zde také proto, abychom si připomněli pouť z roku 1950. Tak bychom mohli vzpomínat... Je to naše pouť, pouť nás, kteří jsme všichni kněžími, vždyť ani na Zelený čtvrtek jsme si nepřipomínali ustanovení biskupů, kněží a jáhnů, ale připomínali jsme si jedno jediné kněžství, protože je jenom jedna svátost kněžství. Myslím, že je nesmírně důležité, abychom si tento moment uvědomili a prožili, tak jako jsme ho mohli prožívat v roce 1985, 1968, nebo kdykoli jindy.

K nám, na Moravu, přišli dva kněží, sv. Cyril a Metoděj. Zamýšlíme se nad posláním kněze na cyrilometodějské *líše*, která nám připomíná počátky naší církve, počátky naší kultury, naší vzdělanosti i našeho státu.

Myslím, že jsme zde proto, abychom tak trochu reflektovali, co znamená být knězem v této zemi, v našem národě, a proto je zapotřebí, abychom si připomněli velké a význačné postavy od sv. Cyrila a Metoděje přes všechny výrazné kněžské postavy až do dnešního dne.

Přečtený úryvek evangelia nás přivedl do jeruzalémského večeřadla. I my potřebujeme jeho výpověď slyšet. Zcela jistě nám připomene onu jedinečnou alegorii proroka Izaiáše o Izraeli jako o vinici; ale Kristus nám staví před zrak vinnou révu. Máme si uvědomit jednotu kněžství: „já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti“. Proto jednota kněžství. Je jen jeden kněz – Ježíš Kristus a jeho tělo je církev – ono celé veliké společenství je oním knězem. Je jenom jeden kněz, a to je. Proto když jsou zde mezi námi bratři a sestry, kteří nebyli vysvěceni na služebníky církve, i oni mají zde s námi své místo, své poslání, svou účast na kněžství Kristově.

Myslím, že bych měl v této souvislosti připomenout slova vyšehradského kanovníka a královéhradeckého biskupa Brynychy, který, když nastupuje, říká kněžím: „*Bez vás nedokáži nic!*“

Bratři – uvědomujeme si tuto skutečnost? Víme, že často byla tendence zneužít Velehrad a vrazit klín mezi episkopát a kněze. To se podařilo v 50. letech, ale jak pouť v roce 1968, tak i pouť v roce 1985 ukázaly, že to, co se kdysi podařilo, bylo překonáno vzájemností a společným údělem. Je to doba, ve které se zrodilo oslovení otče, otče biskupe, otče kardinále, které vyslovil po návratu z II. vatikánského koncilu tehdy apoštolský administrátor, biskup Tomášek, hlavní celebrant při pouti v roce 1985.

Víme, že v málokteré místní církvi bychom se setkali s takovou velikou pestrostí kněžských povolání, jako je tomu v naší církvi. Možná v dnešní Číně či Vietnamu. Vzpomeňte, kolik různých profesí a povolání mnozí z nás v dobách minulých vykonávali – členy biskupské konference nevyjímaje. Mohli bychom říci: jak je možné v takto různorodém společenství

vytvořit jednotu Kristova presbyteria, Kristova kněžství? My ale přece víme, že Bůh nestvořil ani jednu květinu stejnou jako druhou, že variabilita celého stvoření, tedy i lidských bytostí, je velikým Božím dílem. Církev v této zemi je obohacena růzností kněží i nás, biskupů; je zárukou schopnosti porozumět a také i oslovit. Je to velká zkušenost, ze které můžeme my kněží, ba celá naše církev, čerpat.

Myslím, že je důležité se vracet k cyrilometodějské misii a zdůraznil jsem skutečnost, že svatí věrozvěsti přicházejí do našich končin jako před nimi kněží z Bavorska či z iroskotské misie.

Je třeba, abyste i vy to slyšeli, podobně jako i my biskupové, a uvědomili si, jak je vaše **úloha nezastupitelná**, a to nejen ve vztahu k Božímu lidu, ale i uvnitř presbyteria. Tento vztah je nutný při vytváření společenství jediného kněžství.

Jsme bohatým společenstvím různých duchovních rodin – řádů, kongregací, hnutí. Jsme také společenstvím, které je mezinárodní – Češi, Slováci, Poláci, Italové, Španělé, (*pana opata trapistů vám zakrývá kamera*) Francouzi a víme, že v našich komunitách jsou přítomni i členové jiných národů.

Misie sv. Cyrila a Metoděje se od počátku v 9. století těšila podpoře papežů a to i přes různé peripetie neporozumění, které vyvolávali zaalpští biskupové. V této podpoře pokračovali další papežové, zvláště ti v 19. a 20. století: Pius IX., Lev XIII., Pius XI., Pavel VI a Jan Pavel II, který svaté věrozvěsty ustanovil za patrony Evropy.

Velehrad je symbolem cyrilometodějské misie, je místem opravdového dialogu a hlásání evangelia v autentickém duchu Ježíše Krista a apoštolské církve. Skutečnost a přítomnost ikony Panny Marie, Matky jednoty, unionistické kongresy, to vše je veliké dílo nás, kněží. Samozřejmě že toto dílo má svého nositele; byl jím arcibiskup Stojan.

Myslím, že máme být na co hrdí; musíme si však také uvědomovat nebezpečí, která stojí před námi a která mohou ohrozit autenticitu naší kněžské služby.

Ale jako hlavní úkol, který bychom si měli z našeho Velehradu stále znovu odnášet, je vědomí, co znamená být knězem a hlasatelem evangelia!

Dnešní první čtení bylo z listu Korint'ánům, ale protože přednáška otce Rupnika byla jistým způsobem i výkladem onoho úryvku, pomínu tento výklad. Ne nadarmo tradice připisuje list Židům apoštolu Pavlovi, i když víme, že tomu tak nebylo; ale je to myšlenkový svět apoštola Pavla, je to myšlenkový svět velkého apoštola národů či, chcete-li, pohanů. A tak i výzva Benedikta XVI. k uspořádání iniciativy Nádvoří národů je výzvou i pro nás. Je to velká výzva, abychom byli církví, která si je vědoma skutečnosti, že od počátku je otevřena pro všechny. Platí slova sv. Kateřiny Sienské: „ne všichni jsou v církvi, ale církev je pro všechny“.

Myslím, že je to výzva, abychom překonávali bariéru, kterou jsme v církvi vytvořili jako důsledek zápasu s ideologiemi 20. století, kterými byly nacismus, fašismus, komunismus.

My jsme si vytvořili v tomto duchu vizi dobrého křesťana – katolíka: je loajálním členem naší strany, platí příspěvky a chodí na schůze. A v tomto duchu říkáme: „nebudeš-li chodit dva roky na moje farní mše, nepokřtím ti dítě“ – to jsou citace výroků, se kterými jsem se mnohokrát setkával. Církev je ustanovena pro všechny. Církev, která se z Eucharistie rodí a která Eucharistií žije, je to církev Ježíšovy oběti, je církví vyrostlou z krve Ježíše Krista a platí o ní jeho slova: „za vás a za všechny“. Tak znějí Ježíšova slova z Večeřadla. Co se týče jazyka bohoslužby, zcela jistě, když prohlásíme, že původní byla latinská mše svatá, tak se nepřeneseme do Večeřadla, dostaneme se pouze do římských bazilik Řehoře Velikého, protože ještě před ním byla jazykem církve řečtina. Ježíšova slova, která pronesl při

ustanovení Eucharistie, nebyla v aramejštině, ale v hebrejštině; byla to řeč praotce Abraháma, řeč praotce víry, ke kterému se hlásí monoteistická náboženství.

Bratři, to je odkaz Cyrila a Metoděje, kněží a biskupů, kteří nám dali příklad. Myslím, že v dnešní době, kdy se někdy domníváme, že diskuse o věcech drobných a méně podstatných může církev zachránit a vytvořit novou podmínku pro její misii.

Chtěl bych skončit třemi hesly, slovy papeže Františka, která nám řekl po svém zvolení při první mši svaté v Sixtinské kapli: **camminare, edificare, confessare**.

Někdy se ptáme, co je kněžskou identitou. Kněžská identita je skutečně dána naším vnitřním spojením s oním kmenem vinné révy, jímž je Kristus. A protože přednáška otce Marko Rupnika SJ, kterou jsme před chvílí vyslechli, se dotkla tohoto tématu a byla tak hluboká, nemusím tuto myšlenku rozvádět.

Camminare znamená kráčet. Kráčet po stezce, stále jít. Když jsem tato slova slyšel, v duchu jsem se přenesl domů, hleděl jsem do Nerudovy ulice a zazněla mi slova: „*Kdo chvíli stál, již stojí opodál.*“ Jsme církví, která kráčí reformou II. vatikánského koncilu, jsme církví papežů koncilu a jejich pokračovatelů.

Edificare znamená stavět. Stavět z kamenů. Vzpomeňte znovu na onoho pěvce z Nerudovy ulice zpívajícího o kamenech a kvádrech. Ano, bude-li „*každý z nás z křemene, je celý národ z kvádrů.*“

Confessare – vyznávat. Nebát se hlásat Krista Ježíše ukřižovaného a vzkříšeného.

Děkuji Vám jménem svým a jménem nás všech biskupů za vaši službu, za vaše úsilí, za vaši odvahu být kněžími Ježíše Krista. A dovolím si to i za otce arcibiskupa Jana, na jehož území jsme – **vyznejme tuto víru o pouti 5. července!**

Přijed'te nejenom vy sami, ale společně s vašimi věřícími, protože chceme-li vyznávat, tak máme možnost vyznávat pouze před lidmi. A toto vyznání naše společnost, náš národ, skutečně potřebují.

Amen